

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

19. De Concilijs Prouincialibus auctoritate Rom. Pontificis, vel vsu Ecclesiae
comprobatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

ritis, inquit, fratres, An vos hominem tam iniquum, tam fraudulentum, tam facinorosum a nobis consecrandum censetis? Rite scilicet expiauit manus suas ad percipiendam consecrationem, qui aras Dei perfudit cruore sacerdotum & donum sanctificationis eruentavit sanguine interfectorum: Ne permittat Deus, ut ego hunc hominem consecrem, qui seipsum tantis flagitiis reddidit execrandum. Subiicientibus illis, dignitati pontificia, & eorum qui capti erant incolumitati conducete, ut Regis iracundiam mitigaret. Constanter respondit: (Regem vestrum non metuo: sciat in caput meum, si audeat: neque enim durius in me consulere potest: vos autem cauete existimetis, qua ille seueritate in Clero & populo trucidando modo est usus, eadem in tota vita sua vsurum. Neque enim videbit pacem, dum viuet, nec stirpem vllam regni relinquet.) Quibus rebus vehementer Henricus excaudit, & ut eum de proposita sententia dimoueret, captiuos omnes in conspectum eius produci ad necem iussit.

Pontifex tanta animi virtute fuit, ut nihil permotus, singulos ad mortem pro diuino iure oppetendam hortatus sit, vitamque eis aeternam promisit. Carterum captiuo omnino prouidi, ad pedes Pontificis sese prouolentes, vltimi auocationem supplicii humiliter obsecrarunt. Tandem Pontifex doloris, & lachrymarum plenus dixit, se eo animo esse, ut si sibi subeunda necessitas sit, malit omnia acerba pati, quam de sententia cedere.

Verum eum, quod sua causa non faceret, id aliena esse facturum, id est, captiuorum seruandorum gratia, de suo proposito decessurum, & Henrico obsecurum. Composita res est. Henricus iurauit, se Pontificem, Cardinales, & omnes captiuos dimissurum: & Pontifex se Henrico priuilegium daturum, ut Episcopatus & Abbatias conferret. Acta sunt hæc anno Domini 1111. Anno proxime sequenti, Paschalis Generale Concilium in Lateranum vocauit. Et cum quererentur Cardinales, quod predictum priuilegium Henrico dederat, & eum Cleri, & populi effuso sanguine infamam ad Imperiale vestigium euekerat: Respondit Pontifex se, quod fecisset, necessitate compulsum fecisse. neque enim aliter se imminentem populi stragem, incendia vrbis, vastitatem agrorum prohibere potuisse: Priuilegium per vim & metum Imperatorem extorsisse: & ne quis de sua fide dubitaret, cunctis audientibus dixit: [Præter cætera à Romana Ecclesia approbata, se probare, aut respicere, quæcunque Gregorius Septimus & Victor Tertius decreuissent, aut repudiascent in causa tractata cum Henrico Tertio, patre ipsius Henrici Quarti.] Quo responso, cuncti ex scripto sic pronuntiarunt: Priuilegium pro liberatione captiuorum Ecclesia à Paschali Pontifice ut per Henricum Regem extortum omnes in hoc sancto Concilio congregati, legitima censura, & auctoritate Ecclesiastica iudicio sancti Spiritus condemnamus, & irritum esse iudicamus, eo nomine, quod in eo scriptum est, in re electum, Episcopum, vel Abbatem à nemine consecrandum, nisi prius à Rege iniussit: quod est contra Canones, & iura.

Quinto, anno Domini 1116. idem Paschalis Generalem Conuentum apud Lateranum habuit: vbi Pontifex audientibus vniuersis, sic dixit: Postquam Dominus me in manus Regis tradidit, videbam quotidie fieri rapinas, incendia, adulteria, cades, eaque ab Ecclesia Dei auertere cupiebam: itaque qua Henrico tribui, pro liberando Dei populo tribui. Iniquum priuilegium, quod in castris Henrici scripsi, tanquam irritum perpetuo anathemate damno. Vniuersi responderunt: Ita cuncti damnamus. Anno Domini 1122. Callisto Secundo, post Paschalem Secundum, & Gelasium Secundum Petri Sedem tenente, Henricus Quartus Imperator 9. Kalend. Octob. omni suo iure & priuilegio de Ecclesiis conferendis cessit, his verbis:

Ego Henricus, Dei gratia Imperator Augustus, pro amore Dei, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Callisti Pontificis, & pro salute anime meæ, dimitto Deo, & sanctis eius Apostolis Petro & Paulo, & sanctæ Ecclesiæ Catholice omnem inuestituram, & annulum, & baculum: & concedo in omnibus Ecclesiis fieri electio-

nem & consecrationem liberam, possessiones, & regalia E. Petri, quæ à principio huius discordiæ usque ad hodiernum diem, siue tempore patris, siue etiam meo ablata sunt, quæ habet eadem sancta Romana Ecclesia restituo. Quæ autem non habet, ut reddantur, fideliter adiuro: & de veram pacem Callisti, sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & omnibus, qui in parte ipsius iuris, vel fuerunt, & in quibus sancta Romana Ecclesia auxilium postulauerit, bona fide iurabo. Sic tandem finita est controversia, & causa, pro qua Gregorius VII. Viator III. Urbanus II. Paschalis II. Gelasius II. & Callistus II. contra Henricum III. & Henricum IV. filium eius acriter decertarunt.

Sexto, Callistus Secundus conuentum Generalem habuit Rhemensem Patrum 426. videlicet Episcoporum & Abbatum, & inter cætera præcepit Henrico IV. vt in, quo sacerdotia conferbat, omne dimitteret, quia erat contra Canones, & iura, & antecessorum suorum decreta super ea re facta, & renouauit.

Septimo, Aliud iudem Concilium, apud Lateranum celebravit anno Domini 1122. cui interfuerunt mille fere Patres, hoc est, Episcopi, & Abbates. Gratia sunt actæ Deo, de concordia inter Pontificem, & Imperatorem: & quod Henricus Quartus tandem Pontifici & Ecclesiæ se reconciliauerat.

Octauo, Innocentius II. anno Domini 1131. Rhemis Concilium Generale, ex Episcopis Transalpinis congregauit: in quo Anacleto Antipapam de integro condemnauit: & Ludouicum iuuenem, Ludouici Regis filium, Regia Franciæ corona Kalend. Nouemb. ornauit.

Anno Domini 1133. aliud Concilium ex Episcopis Italiæ conuocauit Placentiæ: in quo interfuit Bernardus Abbas Clareuallensis, cuius consilio & sapientia est perfectum, & absolutum: in eo etiam anathemata contra Anacleto Antipapam & eius factores sunt renouata.

Nono, Anno Domini 1134. habuit aliud conuentum Generalem, ex multis Episcopis, & Abbatibus Occidentis: in quo Anacleto Antipapa reiecto, Innocentius II. vt verus & catholicus est ab omnibus receptus: deinde repudiato Conrado, Lotarius, vt verus Romanorum Imperator Augustus est approbatus.

Decimo, Anno Domini 1139. apud Lateranum conuentum ex Patribus fere mille, Episcopis, & Abbatibus habuit, vbi Anacleto Antipapæ fautores omnes dampnati, & ad piaculum recipiendum adacti sunt. Ordinationes ab Anacleto Antipapa factæ rescissæ sunt, hoc est, ij, quos ille ordinauerat, ab vsu & executione Ordinum remouit.

Vndecimo, Alexander Tertius anno Domini 1163. Concilium frequentissimum Episcoporum & Abbatum apud Turones in Gallia celebravit, in quo interfuerunt, 150. Episcopi, Abbates 400. Ibi acta Concilii Papiensis irrita facta sunt, & seuerissimis legibus Clerus, ab effusa licentia ad Ecclesiasticam disciplinam reuocatus est: renouata anathemata contra Victorium IV. Antipapam, & Federicum I. Imperatorem.

Duodecimo, Anno Domini 1177. idem Alexander III. Venetiis Concilium Generale ex cunctis Episcopis, & Abbatibus Occidentis conuocauit, in quo pax est composita inter ipsam Alexandrum Tertium, & Federicum Imperatorem I. quem vt Catholicum Pontifex recepit, & eius filium Henricum in Regem Romanorum, & Imperatorem Augustum futurum.

C A P. XIX.

De consiliis Prouincialibus auctoritate Romani Pontificis, vel vsu Ecclesiæ comprobatis.

NON facile est recensere Consilia Prouincialia Canonica, & legitimam auctoritatem habentia: breuiter tamen in præfati loco dicam, quod, & quæ sint auctoritate legitima approbata.

In primis Leo Quartus scribens episcopis Britanniae, ut haberet *cap. De libellis. dist. 20.* sic ait: De libellis, & commentariis aliorum non conuenit laicos iudicare, & sanctorum Conciliorum Canones relinquere, vel Decretalium regulas, quae habentur apud nos simul cum Canonibus, quibus in omnibus Ecclesiasticis vtmur iudiciis, id est, Apostolorum, Nicaenorum, Ancyranorum, Neocaesariensium, Gangrensi, Sardiceni, Africanensium, Carthagenensium. Gratianus itidem in *c. Prima annotatio. dist. 16.* sic habet:

Prima Annotatio, Ancyra Synodus dicitur, quae ante Nicaenam fuit, sed propter auctoritatem maiorem postponitur, in qua Patres decem & octo statuerunt Canones viginquatuor, quorum auctor maxime Vitalis Antiochena Episcopus extitit. Celebrata est, quamuis id Gratianus non dicat, Anno Dom. 316. *ut ait Onuphrius in Chronico.*

Secunda, Neocaesariensis, quae post Ancyranam legitur fuisse, in qua Patres decem & septem statuerunt Canones XIV. quorum auctor maxime fuit Vitalis episcopus Salonitanus. Peracta est haec Synodus paucis annis post Ancyranam, vel eodem anno quo Ancyra. *Onuphrius in Chronico.*

Tertia, Gangrensis, quae post Nicaenam legitur fuisse: in qua Patres 16. statuerunt Canones 20. Coacta est haec Synodus, teste *Onuphrio in Chronico* anno Domini 361.

Quarta, Sardicenis, quae fuit fere Generalis, ex plerisque Occidentis & Orientis Episcopis anno Dom. 347. in qua Synodo Patres plus quam 300. statuerunt Canones 21. quorum auctor maxime fuit Osius Cordubensis Episcopus, sedis Apostolicae Legatus, vna cum Vincentio Episcopo Capuano, & Ianuario Beneuentano, & Calepodio Neapolitano.

Sciendum est, Sardicense Concilium vocari a Maioribus Generale, & Magnum, quia ex pluribus quam trigintaquinque Prouinciarum Episcopi conueniunt ex Occidente 300. ex Oriente 70. *ut ait Athanasius in Epist. ad sol. & Apolog. 2. Socrates lib. 2. cap. 15. Sozom. lib. 3. cap. 11.* Missi sunt ad Concilium Legati a Iulio Pontifice Romano Archidamus, & Philoxenus presbyteri, teste *Athanasio. Apolog. 2.* quidquid dicat Gratianus Osum Cordubensem, & Prorogem Sardicensem Episcopum Primarium locum tenuisse, sed post Legatos, testatur *Sozom. lib. 3. cap. 11.* Agebat autem Osius Patronum Synodi, cuius erat definienda proponere, & singulorum rogare sententias.

Quinta, inquit Gratianus, Antiochena, in qua Patres 30. statuerunt Canones 59. quorum auctor maxime Eusebius Palaestina Episcopus extitit. Celebrata est anno Domini, *ut ait Onuphrius in Chronico*, 361.

Sexta, Laodicena, in qua Patres 32. statuerunt Canones 59. quorum auctor Theodorus Episcopus extitit, anno Domini 364, teste *Onuphrio.*

Septima, Africana, hoc est, Carthagenensis, quarta, anno Domini 397. in qua Patres 229. recitauerunt, & firmauerunt Canones 505. qui per diuersa Concilia Africanae prouinciae, tempore Aurelii Carthagenensis Episcopi leguntur esse conscripti.

Octaua, Carthagenensis VI. in qua Patres 228. statuerunt Canones 51. quorum auctor fuit Aurelius Carthagenensis Episcopus, anno Domini 418. In qua Synodo interfuisse legitur S. Augustinus Hipponensis Episcopus tempore Honorij Augusti.

Nona, Arelatenensis, in qua Patres C. statuerunt Canones quatuor; quorum auctor extitit Maurinus Arelaten Episcopus.

Decima item Arelatenensis, in qua Patres statuerunt 18. Canones: quorum auctor Caesarius Episcopus Arelatenensis fuit tempore Augusti Constantini.

Vandecima, itemque Arelatenensis, in qua Patres 18. statuerunt Canones XII. iterum Arelatenensis in Vico Hortensi, in qua Patres 71. statuerunt Canones: quorum auctor fuit Caesarius Arelaten Episcopus. XIII. itidem Arelaten.

in qua Patres 18. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Sarpilius Arelaten Episcopus. XIV. Arausiana, in qua Patres 26. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Hilarius Episcopus Arelatenensis. XV. Epauensis, in qua Patres 26. statuerunt Canones 9. quorum auctor maxime fuit Caesarius Episcopus Arelaten. XVI. Agathensis, in qua Patres 39. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Episcopus Arelaten. XVII. Aureliana, in qua Patres 72. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Aurelius Arelatenensis Episcopus. XVIII. iterum Aureliana, in qua Patres 30. statuerunt Canones. XIX. itidem Aureliana, in qua Patres 30. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Albinus Andegauensis Episcopus. XX. Aluernensis, in qua Patres 5. statuerunt Canones, quorum auctor fuit Honoratus Episcopus. XXI. Maticensis, in qua Patres 21. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Priscus Episcopus Lugdun. XXII. itidem Maticensis, in qua Patres 86. statuerunt Canones, quorum auctor idem Priscus Lugdun. Episcopus. XXIII. Lugdun. in qua Patres 18. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Philippus Viennensis Episcopus. XXIV. iterum Lugdunensis, in qua Patres 30. statuerunt Canones, quorum auctor maxime fuit Priscus Lugdun. Episcopus. Haecenus Gratianus.

Ex his constat, Canones Ancyranos, Neocaesarienses, Gangrenses, Sardicenses, Africanos & Carthagenenses in Romana Ecclesia Canonicam auctoritatem habere. *cap. ut dixi, de libellis. dist. 20.* Item Canones Antiochenes, & Laodicenses confirmantur in 6. Synodo in Trullo celebrata, *Can. 2.* sed maiorem auctoritatem habent, quia communi Ecclesiastico vsu approbati sunt.

Item Mileuitana Synodus confirmata est auctoritate Innocentii, Arausiana I. auctoritate Leonis I.

Arelatenensis Synodi prima, secunda, & tertia communi Ecclesiastico vsu receptae sunt; ut etiam Aurelianae 1. 2. 3. 4. & 5. Sic etiam Aluernensis Synodus. Insuper Brauerensis Synodi 1. 2. & 3. Praeterea septem Carthagenenses Synodi, Toleranae duodecim, vel tredecim, vel sedecim, Epauensis, Hispalensis prima, & secunda. Illerdensis, Caesaraugustana, Gerundensis, Patiensis 1. & 2. Cabilonensis, Tiburienensis, Turonensis prima, & secunda. Lugdunensis prima, & secunda. Maticonensis, prima, & secunda: Antiodorensis, in qua Canones 45. editi sunt: Agathensis, in qua Canones 71. conditi sunt: Valentina, in qua Canones 6. editi in Hispania: communi vsu Ecclesiastico receptae sunt.

Praeterea, multi Pontifices Romani Synodos celebrant, tum in Vrbe, tum extra Urbem, in Italia, Gallia, & Germania, quibus ipsi praesuerunt; quae cum ipsorum praesentia, & auctoritate coactae & absolutae fuerint, Canonicam habent auctoritatem.

C A P. XX.

Quid potestatis habeat Romanus Pontifex, in totam Ecclesiam Catholicam.

HAecenus dixi de summa Pontificis potestate in Generale Concilium: nunc dicendum est mihi de eiusdem auctoritate & potestate in totam Catholicam Ecclesiam: Nomen enim Generalis Concilii, non intelliguntur nisi Episcopi, & caeteri, qui Romani Pontificis auctoritate, ius & potestatem habet definiendi res fidei in Concilio Generali: at Ecclesiae Catholicae nomine, non solum Clerici omnes, sed etiam laici credentes in Deum comprehenduntur.

Primo quaeritur, Quare res publica, & multitudo credentium veniat Ecclesiae significatione? Respondet, nomen Ecclesiae esse Graecum; quod si verbum verbo reddamus, eadem est Graecis Ecclesia, quae Latinis conuocatio, vel Concio. Ecclesiastes enim dicitur Concionator. Fideles conuocati dicuntur, non quod merito, & in-

fitia